

MUHASEBE EĞİTİMİ GÖREN ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN MUHASEBE STANDARTLARI HAKKINDAKİ ALGILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ahmet YANIK

Dr. ,Kocaeli Üniversitesi Hereke İsmet Uzun Yol MYO, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümü

Ferah YILDIZ

Yrd.Doç.Dr.,Adıyaman Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü

Ekrem KARA

Yrd.Doç.Dr. ,Gaziantep Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü

Nurcan GÜNCE

Öğr.Gör.,Kocaeli Üniversitesi Hereke İsmet Uzun Yol MYO, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümü

ÖZET: Globalleşme ve bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişme sonucunda işletmeler uluslararası yatırımlara yönelmiştir. Farklı ülkelerde yatırım yapan işletmeler, hem yatırım yaptıkları ülkelerin muhasebe uygulamalarına, hem de kendi ülkelerinin muhasebe uygulamalarına göre mali tablo düzenlemek zorunda kalmıştır. Bu nedenle dünyada birçok ülke, işletmelerin finansal tablolarının karşılaştırılabilir, ihtiyaca uygun ve anlaşılabilir olması için uluslararası muhasebe standartlarını, muhasebe uygulamaları ile yakınsama eğilimi içine girmiştir. Türkiye’de de 2013 yılından itibaren Türk Ticaret Kanunu’nun yürürlüğe girmesiyle birlikte muhasebe standartları uygulanmaya başlanacaktır. Bu nedenle, muhasebe meslek adayları ve meslek mensuplarının söz konusu standartlar hakkında bilgi sahibi olmaları önem arz etmektedir. Uyumlaştırma çalışmaları sonucu ortaya çıkan muhasebe uygulamaları ile mevcut muhasebe uygulamaları arasında farklılıklar olmaktadır. Meslek adaylarının bu farklılıklar hakkında, okul döneminde bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bu bilinçlendirme sağlanmadığı sürece, işletmeler birçok sorunla karşı karşıya kalacaktır. Bu bağlamda muhasebe öğrenimi gören Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında öğrenim gören öğrencilerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki algılarını ortaya koymak amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, muhasebe mesleğini mezuniyetten sonra icra etmek isteyen öğrencilerle, muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünmeyen öğrenciler, muhasebe mesleğine ilgi düzeyi yüksek olan öğrenciler ile mesleğe ilgi düzeyi düşük olan öğrenciler, staj ve iş tecrübesi olan öğrenciler ile staj ve iş tecrübesi olmayan öğrenciler, son sınıfta okuyan öğrenciler ile birinci sınıfta okuyan öğrenciler arasında muhasebe standartlarını algılamaları bakımından anlamlı farklar ortaya çıkmıştır. Ticaret meslek lisesi mezunu öğrenciler ile diğer liselerden mezun olan öğrenciler ve bölümü ilk sırada tercih eden öğrenciler ile 2. ve diğer sırada tercih eden öğrenciler arasında muhasebe standartlarını algılamaları bakımından anlamlı farklar ortaya çıkmamıştır.

243

AN RESARCH ON PERCEPTIONS ABOUT ACCOUNTING STANDARDS THE STUDENTS OF ASSOCIATE DEGREE STUDYING ACCOUNTING EDUCATION

ABSTRACT: Globalization and as a result of the rapid development in information technology, businesses have tended to international investment. Businesses that invest to different countries have had to regulate the financial statement according to both accounting practices of the countries in which they invest and accounting practices of their countries. Therefore, many countries in the world have entered the convergence tendency to international accounting standards with accounting practices in order to be comparable, proper requirements and understandable of the financial statement of businesses. From 2013 in Turkey along with entry into force of The Turkish Commercial Code the accounting standards will also be implemented. Hence, it is important that accounting professionals and candidates of accounting profession have information about the accounting standards. There are differences between current accounting practices and accounting practices that have emerged as a result of the harmonization. The awareness of candidates of accounting professional about these differences needs to be raised during the school term. The businesses will be faced with many problems when this awareness isn't provided. In this context, this study aim is to reveal the perceptions about Turkish Accounting Standards the students of associate degree studying accounting education in accounting and tax practices. As a result of the research conducted on students there was a statistical

different between after graduation students wishing to pursue accounting profession and students who do not wish to pursue accounting profession, students who have a high level of interest in the accounting profession and students who have low levels of interest in the accounting professional, the students who have work / internship experience and the students who haven't work / internship experience, the students studying in the last year and the students studying in the first year in term of perception of the accounting standards. There was no significant difference between the students who graduated from trade vocational school and the students who graduated from other high schools, the students who prefer the first line the department and the students who prefer two or higher line the department in term of perception of the accounting standards.

GİRİŞ

Globalleşme, işletmelerin uluslararası alanda diğer şirketlerle rekabet edebilirliğini zorlaştırmıştır. Buna paralel olarak da işletmelerin muhasebe uygulamaları rekabette baş edebilmek için daha da önemli hale gelmiştir. Farklı ülkelerdeki yatırımcıların daha sağlıklı karar verebilmeleri için muhasebe raporlarının ortak dilde hazırlanması gerekmektedir.

Bu nedenle muhasebe uygulamalarında yeknesaklığı sağlamak için bağımsız ve özel bir kuruluş olan Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASB), dünya üzerindeki işletmeler ve diğer kuruluşların finansal raporlama için kullanacakları muhasebe uygulamalarını uluslararası muhasebe standartlarına yakınsama amacıyla 1973 yılında kurulmuştur (Alexander and Archer, 2009: 1.01).

Bu komite 1973-2001 yılları arasında finansal tablolardaki bilgi kalitesinin artırılmasına yönelik olarak birçok muhasebe standardı yayımlamıştır. 2001 yılında Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Komitesi, yeniden yapılanarak bir vakıf haline dönüştürülmüştür. Bu vakıf, uluslararası muhasebe standartlarını yayımlamak üzere bir kurul oluşturmuştur. Bu kurulun adı Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (International Accounting Standards Board - IASB) olarak bilinmektedir. Bu tarihten sonra yayımlanan uluslararası muhasebe standartları, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) olarak yayımlanmaya başlanmıştır (Mısırlıoğlu, 2006: 22).

Şu anda Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayımlanmış olan 41 adet Uluslararası Muhasebe Standardı ve 13 adet Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (UFRS) bulunmaktadır. Ayrıca The IFRS Interpretations Committee (IFRIC) tarafından 20 ve Standing Interpretations Committee (SIC) tarafından ise 31 adet yorum yayımlanmıştır (IAS: 2012).

Türkiye de ise Sermaye Piyasası Kurulu'na (SPK); tabi ortaklıklar ve aracı kurumların düzenlemek zorunda oldukları finansal tablo tiplerini, uygulayacakları hesap planlarını belirlemeye yönelik tebliğler yayımlanmıştır. Bu tebliğler Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) kapsamında yayınlanmıştır. Bu tebliğlere bağlı olarak halka açık işletmeler 2005 yılından beri finansal tablolarını UFRS kapsamında hazırlamaktadırlar (Civan ve Kara, 2002: 2). 2012 yılında yeni Türk Ticaret Kanununun yürürlüğe girmesiyle birlikte ulusal muhasebe standartlarını saptamak ve yayımlamak yetkisi Türkiye Muhasebe Standartları Kuruluna verilmiştir. Türk Ticaret Kanunu'nda (TTK) yapılan değişiklikle bu yetki Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumuna devredilmiştir. Yeni TTK'ya göre KOBİ'ler 2013 yılından itibaren KOBİ TFRS'yi uygulamaya başlayacaklardır (Bekçi, 2007:30), (Akdoğan, 2007: 113-130, Aksoy, 2005: 182-199).

15.12.1999 tarih ve 4487 sayılı Kanun'la 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na eklenen Ek-1'inci madde ile ulusal muhasebe standartlarını oluşturma konusunda yetkili olmak üzere Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) kurulmuş ve 07.03.2002 tarihinde ilk toplantısını yaparak çalışmalarına başlamıştır (Çiftçi, 2007:6).

TMSK, 2005 yılı Ocak ayından itibaren uluslararası muhasebe standartları ile tam uyumlu Türkiye Muhasebe Standartlarını (TMS) ve 2007 yılı Mart ayından itibaren de Türkiye Muhasebe Standartları Yorumlarını (TMSY) Resmi Gazete'de yayımlamaya başlamıştır. Kurul Kasım 2012 itibarıyla, kavramsal çerçeve dışında 29 adet (TMS), 12 adet Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS) ve 24 adet TMSY yayımlamıştır (Kamu Gözetim Kurumu: 2012).

Standartların uygulanmaya başlanmasıyla standart konusunda eğitilmiş meslek mensubu ihtiyacı ortaya çıkacağı için, IFAC muhasebe meslek mensuplarının profesyonel eğitimi ve bu eğitimin sürdürülmesine özel önem vermiştir. Bu amaçla IFAC konseyinin daimi komisyonu olarak bir eğitim komitesi kurmuştur. Bu komitenin amaçları, standartlar ve ilkelerini geliştirmek, nitelikli eğitim programlarını desteklemek ve muhasebe meslek mensuplarının sürekli

eğitimini sağlamaktır. Bu bağlamda IFAC, öğrenmeyi vurgulayan ve yaşam boyu öğrenme tabanlı bir eğitim süreci uygulanması gerektiğini vurgulamıştır (IFAC, 1998)

Barth (2008) yaptığı çalışmada standartların eğitiminde uygulanması gereken temel prensipleri aşağıdaki gibi belirtmiştir. Buna göre öğrencilere (Barth, 2008: 1159-1179):

- İşletme ortakları dışında bilgi kullanıcılarının ihtiyacına yönelik bir finansal tablo hazırlanmasının öğretilmesi,
- Finansal tabloların hazırlanmasının ve sunumunun öğretilmesi,
- Standartların prensiplerinin öğretilmesi,
- Standartların prensiplerinin nasıl geliştirilmesi gerektiğinin öğretilmesi,
- Standartların uygulamalarının yaptırılması, öğrencilerin belirli bir seviyede ekonomik, hukuk ve vergi konularına hakim olmasının sağlanması.

LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Erol ve Erkan'ın (2008) lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik yaptıkları bir çalışmada, işletme bölümünü tercih edenlerin %98'i Ticaret Lisesi dışındaki liselerden olduğu işletme bölümünü öğrencilerin kendi istekleriyle tercih ettikleri, öğrencilerin muhasebe derslerine ilgi duydukları, Ticaret Lisesi mezunlarının muhasebe derslerinde daha başarılı olduğu, öğrencilerin çoğu işletme bölümünden mezun olduktan sonra daha rahat iş bulacakları, öğretim elemanının ders işlemedeki tutum ve davranışlarının ve ders işleme tekniğinin muhasebe derslerindeki başarıyı artırdıkları, eğitim kurumunun fiziki şartlar yönünden yetersiz olması, muhasebe derslerindeki başarıyı etkilediği tespit edilmiştir.

Dalğar ve arkadaşlarının (2012) muhasebe öğrenimi gören öğrencilerin TMS/TRS hakkındaki farkındalıklarına yönelik bir araştırma yapmışlardır. Bu çalışmada, muhasebe mesleğine ilgisi yüksek olan ve okulundan mezun olduktan sonra muhasebecilik yapmayı düşündüğünü belirten öğrencilerin TMS/TRS'ler hakkındaki farkındalıklarının diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada ayrıca muhasebe alanında daha önce çalışmış veya lise öğrenimi esnasında muhasebe eğitimi almış öğrencilerin bu özelliğe sahip olmayanlara kıyasla TMS/TRS'ler hakkındaki farkındalık açısından herhangi bir farklılıkları söz konusu olmadığı tespit edilmiştir. Aynı şekilde birinci sırada tercih ederek okuduğu bölüme yerleştirilmiş olan öğrencilerin de diğer öğrencilere göre herhangi bir farklılık tespit edilememiştir. Son sınıfta okuyan bir öğrencinin muhasebe alanıyla ilgili daha çok mesleki ders aldığı ve mesleğine ilişkin gelişmelerle daha çok karşılaşma olasılığı çerçevesinde farkındalığının yüksek olması beklenirken bu noktada da herhangi bir farklılık tespit edilememiştir.

Çankaya ve Dinç (2012) Türkiye finansal raporlama standartlarının uygulama başarısını etkileyen faktörler ve bağımsız denetçiler üzerine yaptıkları çalışmada eğitim faktörü ile uygulama başarısı arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Yani, eğitim düzeyi arttıkça uygulama başarısının da artacağı belirtilmiştir.

Kurnaz (2012) muhasebe öğrencilerinin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki farkındalığını inceleyen bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada UFRS'nin uygulanmasın özellikle İİBF'lerin önemli roller üstleneceğini ve öğrencilere UFRS'nin öğretilmesiyle birlikte UFRS'ye geçişin daha kolay olacağı sonucuna ulaşmıştır.

MUHASEBE ÖĞRENCİLERİNİN MUHASEBE STANDARTLARI HAKKINDAKİ ALGILARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; muhasebe öğrenimi gören ve muhasebeci olma hakkı olan Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümü öğrencilerinin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında algılarını genel anlamda ortaya koymaktır. Bu bağlamda; söz konusu algıların öğrencilerin “mesleğe ilgi düzeyi”, “muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünüp düşünmediği”, “staj/iş tecrübesinin olup olmadığı”, “mezun olduğu okul türü”, “bölümünü tercih sırası” ve “okuduğu sınıf”, gibi özellikler ile anlamlı bir ilişkisinin olup olmadığı araştırılmıştır.

Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırma Kocaeli Üniversitesi'ne bağlı Gazanfer Bilge, Gebze, Hereke Ömer İsmet Uzunyol, İzmit ve Kocaeli Meslek Yüksek Okullarında Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programlarında öğrenim gören öğrencileri kapsamaktadır. Söz konusu programlarda 2011-2012 eğitim öğretim bahar döneminde toplam 1376 öğrenci öğrenim görmektedir. Araştırma kapsamına dahil olan, Gazanfer Bilge MYO Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında 132, Gebze MYO Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında 221, Hereke Ömer İsmet Uzunyol MYO Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında 434, İzmit MYO Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında 252, Kocaeli MYO Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında 337 öğrenci okumaktadır (Tablo 1).

Meslek Yüksekokullarının Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümünde okuyan toplam 1376 öğrencinin 780'i ile yüz yüze anket yöntemi ile çalışma yapılmış, elde edilen bu anketlerin 111 tanesi çeşitli sebeplerle değerlendirmeye dahil edilmemiştir. Değerlendirmeye tabi tutulan 669 anket toplam öğrenci sayısının %48,6 sına karşılık gelmektedir.

Katılımcılar üzerinde uygulanan anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda demografik özelliklerle ilgili sorular, ikinci kısımda ise muhasebe standartları hakkındaki algılarını belirlemeye yönelik Dalğar ve arkadaşları (2011) tarafından oluşturulup, araştırmacılar tarafından revize edilen ölçek sorularına yer verilmiştir. Araştırmada kesinlikle “katılıyorum”dan “kesinlikle katılmıyorum” a kadar derecelendirilmiş 5’li likert ölçeği kullanılmış ve anket verileri IBM SPSS STATISTICS 20 ile analiz edilmiştir.

Tablo 1: Okullar ve Bölümlere Göre Öğrenci Sayıları

Okulu	Bölüm/Program	Öğr. sayısı
Gazanfer Bilge	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	132
Gebze	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	221
Hereke	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	434
İzmit MYO	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	252
Kocaeli MYO	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	337
MYO Toplamı		1376

Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın amaçları paralelinde hipotezler tespit edilmiş ve bu hipotezler istatistiksel analizler sonucunda test edilmiştir.

H₁: Muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünen öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları, mesleği icra etmeyi düşünmeyen öğrencilerden farklıdır.

H₂: Muhasebe Mesleğine İlgisi Yüksek Olan Öğrencilerin Muhasebe Standartları Hakkındaki algıları, mesleğe ilgisi düşük olan öğrencilerden farklıdır.

H₃: Staj ve iş tecrübesi olan öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları, staj/iş tecrübesi olmayan öğrencilerden farklıdır.

H₄: Ticaret meslek lisesi mezunu öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları, diğer liselerden mezun öğrencilerden farklıdır.

H₅: Muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünü ilk sırada tercih eden öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları, bölümünü ilk sırada tercih etmeyen öğrencilerden farklıdır.

H₆: Son sınıfta okuyan öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları, son sınıfta okumayan öğrencilerden farklıdır.

Araştırmanın Bulguları ve Analizi

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar analiz edilmiştir.

Anket kapsamına dahil olan öğrencilere hipotezlere esas alınan sorular ve bu sorulara verilen cevaplar Tablo 2’de gösterilmiştir. Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin % 62,3’ü kız, %37,7’si erkek, %84,5’i 21 yaş altı, %12,9’u 22-25 yaş arası, %0,07’si 26-29 yaş arası, %1,9’u 30 yaş üstü, %54,9’u birinci sınıf, %45’1’i ikinci sınıf, %40,7’sinin bölümü birinci sırada tercih ettiği, %59,3’ünün bölümü 2. ve diğer sırada tercih ettiği, %72’sinin ticaret meslek lisesi çıkışlı olduğu, %28’inin diğer liselerden mezun olduğu, %80,7’sinin staj tecrübesi olduğu,%19,3’ünün staj tecrübesi olmadığı, %58’inin muhasebe mesleğine orta düzeyde ilgi duyduğu, %27,1’inin muhasebe mesleğine yüksek düzeyde ilgi duyduğu, %76,7’sinin mezun olduktan sonra muhasebe mesleğini icra etmeyi düşündüğü,%23,3’ünün mezun olduktan sonra muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünmediği ortaya çıkmıştır.

Araştırma kapsamındaki MYO’ların muhasebe ve vergi uygulamaları programlarında Muhasebe Standartları seçmeli veya zorunlu ders olarak okutulmamaktadır. MYO’larda Muhasebe Standartları ile ilgili dersler verilmemektedir. Muhasebe Standartları sadece ödev, seminer vb. çalışmalarla bilgilendirilmeye çalışılmaktadır. Bu bağlamda, öğrencilerin standartların farkında olup olmadıklarını ortaya koymak için ve bu algıların; muhasebe mesleğine ilgi duyanlar, muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünenler, staj ve iş tecrübesi olanlar, ticaret ve meslek lisesi mezunu olanlar, bölümü ilk sırada tercih edenler, son sınıfta okuyanlar arasındaki ilişki araştırılmıştır.

Tablo 2 Demografik Özellikler

		Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	417	62,3
	Erkek	252	37,7
	Toplam	669	100,0
Yaş	18-21	565	84,5
	22-25	86	12,9
	26-29	5	,7
	30-+	13	1,9
	Toplam	669	100,0
Okuduğu sınıf	1	367	54,9
	2	302	45,1
	Toplam	669	100,0
Tercih	1	272	40,7
	2 +	397	59,3
	Toplam	669	100,0
Lise	Ticaret	482	72,0
	Anadolu	22	3,3
	Düz	165	24,7
	Toplam	669	100,0
Staj/İş Tecrübesi	Var	540	80,7
	Yok	129	19,3
	Toplam	669	100,0
İlgi Düzeyi	Düşük	100	14,9
	Orta	388	58,0
	Yüksek	181	27,1

		Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	417	62,3
	Erkek	252	37,7
	Toplam	669	100,0
İcra Etme Durumu	Evet	513	76,7
	Hayır	156	23,3
	Toplam	669	100,0

MUHASEBE STANDARTLARI HAKKINDAKİ ALGILARIN ANALİZİ

Bu kısımda, ankete katılan öğrencilerin algı ile ilgili sorulara vermiş oldukları cevapların ortalama ve standart sapmaları yer almaktadır. Bu durum

Tablo 3'te gösterilmiştir.

248

Tablo 3 Algılara ilişkin ortalama ve standart sapma sonuçları

	N	Ortalama	Standart Sapma
S.1.	669	3,6428	1,08447
S.2.	669	3,4664	1,00634
S.3.	669	3,5306	,96233
S.4.	669	3,6278	,97600
S.5.	669	3,3408	,96518
S.6.	669	3,5426	1,00897
S.7.	669	3,4574	,98190
S.8.	669	3,4978	1,02896
S.9.	669	3,5486	1,04084
S.10.	669	3,5845	1,04858
S.11.	669	3,4529	,99983
S.12.	669	3,2750	,94091
S.13.	669	3,3259	1,01557
S.14.	669	3,0239	1,14229
S.15.	669	2,8640	1,12313
S.16.	669	2,9895	1,08123
S.17.	669	3,2900	1,02641
S.18.	669	3,5979	1,06442
S.19.	669	3,5396	1,04265
Geçerli Ortalama	669	3,39	

GÜVENİLİRLİK ANALİZİ

Öğrencilerin Muhasebe Standartlarına yönelik algılarının belirlenmesi amacıyla geliştirilen ölçeğin hesaplanan toplam iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) 0,911'dir. Ölçeğin sosyal bilimler alanı için mükemmel güvenilirlik düzeyine sahip olduğu söylenebilir. Bu güvenilirlik düzeyini gösteren sonuç aşağıda Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4 Güvenirlik Analizi

Cronbach's Alpha	N of Items
0,911	19

ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİN TEST EDİLMESİ

H₁: Muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünen öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları, mesleği icra etmeyi düşünmeyen öğrencilerden farklıdır.

Bu hipotezde, ankete katılan öğrencilerin, mezun olduktan sonra mesleği icra etme düşüncelerinin Türkiye Muhasebe Standartlarına ilgilerini etkileyip etkilemediği ortaya konulmuştur. Anketlerden elde edilen veriler, normal dağılıma uymadığı için gruplar arasındaki farklılıklar, “bağımsız gruplar t testinin” non-parametrik alternatifi olan Mann-Whitney U testi ile sınanmıştır.

Mesleği icra etmek isteyen öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları ile mesleğe devam etmek istemeyen öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları arasındaki ilişki

Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5 H₁ Hipotezi Test İstatistiği

İcra Etme Durumu		Mann-Whitney U	28400,500
Evet	513	Wilcoxon W	40646,500
Hayır	156	Z	-5,498
Toplam	669	Asymp. Sig. (2-tailed)	0,000

H₁ hipotezi 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, anlamlılık tablo değeri 0,00<0,05 olduğundan H₁ hipotezi kabul edilmiştir. Bu sonuç, muhasebe mesleğini mezuniyetten sonra icra etmek isteyen öğrencilerle, muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünmeyen öğrenciler arasında, Muhasebe Standartları hakkındaki algıları açısından, mesleği icra etmek isteyen öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkarmıştır.

H₂: Muhasebe Mesleğine İlgisi Yüksek Olan Öğrencilerin Muhasebe Standartları Hakkındaki algıları, mesleğe ilgisi düşük olan öğrencilerden farklıdır.

H₂ hipotezi ile mesleğe ilgi düzeyi göz önünde bulundurularak öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları ölçülmüştür. Elde edilen sonuçlar normal dağılımı Whitney U testi ile ortaya konulmuş ve sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6 H₂ Hipotezi Test İstatistiği

İlgi Düzeyi		Mann-Whitney U	38349,500
Düşük	488	Wilcoxon W	157665,500
Yüksek	181	Z	-2,620
Toplam	669	Asymp. Sig. (2-tailed)	0,009

H₂ hipotezleri 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir. Anlamlılık tablo değeri 0,009<0,05 olduğundan H₂ hipotezi kabul edilmiştir. Bu sonuca göre, muhasebe mesleğine ilgi duyan öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları ile mesleğe ilgi duymayan öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır.

H₃: Staj ve iş tecrübesi olan öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları, staj/iş tecrübesi olmayan öğrencilerden farklıdır.

H₃ hipotezi ile staj ve iş tecrübesi göz önünde bulundurularak öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları ölçülmüştür. Elde edilen sonuçlar normal dağılımı Whitney U testi ile ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sonuçlar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7 H₃ Hipotezi Test İstatistiği

Staj / İş Tecrübesi		Mann-Whitney U	29283,000
Var	540	Wilcoxon W	37668,000
Yok	129	Z	-2,815
Toplam	669	Asymp. Sig. (2-tailed)	,005

H₃ hipotezleri 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir. Anlamlılık tablo değeri 0,005<0,05 olduğundan H₃ hipotezi kabul edilmiştir. Bu sonuca göre, staj ve iş tecrübesi olan öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları ile staj ve iş tecrübesi olmayan öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır.

H₄: Ticaret meslek lisesi mezunu öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları, diğer liselerden mezun öğrencilerden farklıdır.

H₄ hipotezi ile öğrencilerin mezun olduğu lise göz önünde bulundurularak Muhasebe Standartları hakkındaki algıları ölçülmüştür. Elde edilen sonuçlar normal dağılımı sağlamadığından Whitney U testi ile ortaya konulmuş ve sonuçlar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8 H₄ Hipotezi Test İstatistiği

Mezun Olduğu Lise		Mann-Whitney U	41414,000
Ticaret Lisesi	482	Wilcoxon W	58992,000
Diğer Lise	187	Z	-1,630
Toplam	669	Asymp. Sig. (2-tailed)	0,103

H₄ Hipotezleri 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, anlamlılık tablo değeri 0,103>0,05 olduğundan H₄ hipotezi reddedilmiştir. Bu durumda ticaret meslek lisesi mezunu öğrenciler ile diğer liselerden mezun olan öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları bakımından anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

H₅: Muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünü ilk sırada tercih eden öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları, bölümünü ilk sırada tercih etmeyen öğrencilerden farklıdır.

H₅ hipotezi ile bölümü ilk sırada veya iki ve sonraki sırada tercih ettikleri göz önünde bulundurularak Muhasebe Standartları hakkındaki algıları ölçülmüştür. Elde edilen sonuçlar normal dağılımı Whitney U testi ile ortaya konulmuş ve sonuçlar Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9 H₅ Hipotezi Test İstatistiği

Tercih Sırası		Mann-Whitney U	52574,000
1. Tercih	272	Wilcoxon W	89702,000
2 +	397	Z	-,578
Toplam	669	Asymp. Sig. (2-tailed)	0,563

H₅ hipotezleri 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, anlamlılık tablo değeri 0,563>0,05 olduğundan H₅ hipotezi reddedilmiştir. Bu durumda, bölümü ilk sırada tercih eden öğrenciler ile 2. ve diğer sırada tercih eden öğrenciler arasında Muhasebe Standartları hakkındaki algıları bakımından anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

H₆. Son sınıfta okuyan öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları, son sınıfta okumayan öğrencilerden farklıdır.

H₆ hipotezi ile öğrencilerin son sınıfta okuma durumu göz önünde bulundurularak Muhasebe Standartları hakkındaki algıları ölçülmüştür. Elde edilen sonuçlar normal dağılımı Whitney U testi ile ortaya konulmuş ve sonuçlar Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10 H₆ Hipotezi Test İstatistiği

Okuduğu Sınıf		Mann-Whitney U	38615,500
1	367	Wilcoxon W	106143,500
2	302	Z	-6,759
Toplam	669	Asymp. Sig. (2-tailed)	0,000

H₆ hipotezi 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, anlamlılık tablo değeri 0,00<0,05 olduğundan H₆ hipotezi kabul edilmiştir. Bu durumda, son sınıfta okuyan öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları ile diğer sınıflarda okuyan öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır.

SONUÇ

Türkiye'deki muhasebe uygulamalarının uluslararası muhasebe standartlarına uyumlaştırılması aşamasında, muhasebe meslek adayları ve meslek mensuplarının söz konusu standartlar hakkında bilgi sahibi olmaları önem arz etmektedir. Yapılan uyumlaştırma çalışmaları sonucunda, mevcut muhasebe sistemi ile uyumlaştırma sonucu ortaya çıkan muhasebe sistemi arasında şüphesiz farklılıklar ortaya çıkacaktır. Meslek adaylarının ve mensuplarının bu farklılıklar hakkında bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bu bilinçlendirme sağlanmadığı zaman, işletmelerde içinden çıkılmayacak sorunlar ortaya çıkacaktır. Bu durumlar göz önünde bulundurularak, çalışmada geleceğin muhasebe meslek mensubu adayı meslek yüksekokulu öğrencilerinin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları çeşitli faktörler göz önünde bulundurularak analiz edilmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

Mezun olduktan sonra muhasebe mesleğini icra etmek isteyen öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları ile mesleği icra etmek istemeyenler arasında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. Bu durum, mezuniyetten sonra muhasebe mesleğini icra etmek isteyen öğrencilerin ileride karşılına çıkacak muhasebe standartlarıyla ilgili bilgi sahibi olma çabası içinde olduklarını göstermektedir.

Öğrencilerden muhasebe mesleğine ilgi düzeyi yüksek olanların Muhasebe Standartları hakkındaki algıları ile muhasebe mesleğine ilgi düzeyi düşük olanların algıları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre, muhasebe mesleğine ilgi duyan öğrencilerin, muhasebe standartları ile daha yakından ilgilendikleri söylenebilir.

Öğrencilerden staj ve iş tecrübesi olanların Muhasebe Standartları hakkındaki algıları ile staj ve iş tecrübesi olmayan öğrencilerin algıları arasında anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Bu Sonuç da, staj ve iş tecrübesi olan öğrencilerin, staj esnasında muhasebe standartlarıyla ilgili bilgi sahibi olduklarını ortaya koymaktadır.

Ticaret lisesi mezunu öğrenciler ile diğer liselerden mezun olan öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları arasında anlamlı fark ortaya çıkmamıştır. Ticaret lisesine giren öğrencilerin temel amacı muhasebeci olmak, olmasına rağmen bu öğrencilerin diğer liselerden mezun olan öğrencilerle aynı bilgi düzeyine sahip olmaları şaşırtıcı bir sonuçtur. Buradan, ticaret lisesi mezunu öğrencilerin öğrenim gördükleri okulda, standartlar ile ilgili ders almadıkları sonucuna varılabilir.

Bölümü ilk sırada tercih eden öğrenciler ile 2. ve diğer sırada tercih eden öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları arasında anlamlı fark ortaya çıkmamıştır. Buradan da anlaşıldığına göre, öğrencilerin bölümü birinci sırada tercih etmeleri ile muhasebe standartları hakkındaki algıları arasında bir bağlantının olmadığı söylenebilir.

Son sınıfta okuyan öğrenciler ile son sınıfta okumayan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları arasında anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Bu da öğrencilerin son sınıfta karar verme aşamasında oldukları için muhasebe mesleği ile ilgili bir araştırma içinde olduklarını ortaya koyar.

Anket sorularının ortalamasına (3,39) bakıldığında öğrencilerin standartlar hakkında çok fazla bilgi sahibi olduğu söylenemez. Bu sonuçlardan hareketle öğrencilerin üniversiteden neler bekledikleri ve mezuniyetten sonra ne yapmayı düşündükleri göz önünde bulundurularak, eğitimin bu doğrultuda verilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin yeni gelişmelerden sürekli haberdar edilmesi gerekmektedir. Muhasebe meslek mensubu olmak isteyen öğrencilerin bu alanda kendini geliştirmesi için staj yapması, seminerler hazırlaması sağlanmalıdır.

Bu çalışmadan elde edilen bulgular ışığında, farklı çalışmalar da yapılabilir. Öğrencilerin üniversiteden neler bekledikleri ve ne buldukları, dersi veren öğretim üyelerinin öğrencilerden neler bekledikleri, öğrencilerin muhasebe mesleğine ilgi düzeyi ile okul başarısı arasındaki ilişki ile ilgili çalışmaların yapılması eğitimin kalitesinin belirlenmesi açısından önemli olacaktır.

KAYNAKLAR

- AKDOĞAN, N., “Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Uygulanma Süreci: Sorunlar, Çözüm Önerileri”, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:80, Mart-Nisan 2007, ss.113-130.
- AKSOY T., “Finansal Muhasebe ve Raporlama Standartlarında Uyumlaştırma ve UMS/UFRS Bazında Küresel Muhasebe Standartları Setine Yöneliş Eğilimi”, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:71, ss 182-199
- ALEXANDER D., ARCHER S., International Accounting/Finansal Reporting Standards Guide, Chicago:CCH, 2009, s.1.01
- BARTH, M.E., “Global Financial Reporting: Implications for U.S. Academics”, Accounting Review 83 pp 1159-1179, 2008.
- BEKÇİ, İ., Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Sayı 22, ss 27-40, 2007.
- CIVAN M., KARA E., Türkiye Muhasebe Standartları ve Çözümlü Örnekler, Gaziantep, 2002.
- ÇANKAYA F., DİNÇ E., Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Uygulama Başarısını Etkileyen Faktörler: Bağımsız Denetçiler Üzerine Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi C:17, S:1, ss 81-102, 2012.
- ÇİFTÇİ Y., Türkiye’de Cumhuriyet Döneminden Bugüne Yapılan Muhasebe Düzenlemeleri, II. Uluslararası İşletme ve Ekonomi Çalıştayı ve I. Muhasebe Tarihi Günleri, 28-29 Haziran 2007, Giresun, s.6.
- DALĞAR H., ÇELİK İ., MORTAŞ M., Muhasebe Öğrenimi Gören Öğrencilerin TMS/TRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi C:16, S:1, ss 217-30, 2012.
- EROL M., ERKAN G., Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Biga İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesinde Bir Araştırma, KMU İİBF Dergisi Yıl:10 Sayı:14 Haziran, 2008, ss.284-301
- <http://www.iasplus.com/en/standards>: Erişim tarihi: 12 Aralık 2012
- http://www.kgk.gov.tr/content_detail-208-513-son-halleriyle-standartlar.html, Erişim Tarihi 20 Aralık 2012
- IFAC (International Federation of Accountants), IFAC handbook 1998, New York: Technical Pronouncements
- KURNAZ N., Statistical Analysis of the Factors Affecting Accounting Students’ Awareness of the TAS (Turkish Accounting Standards) and TFRS (Turkish Financial Reporting Standards), British Journal of Science, February, Vol. 4 pp 142-156, 2012.
- MISIRLIOĞLU İ.U., UFRS ve BASEL II’nin işletme faaliyetleri üzerindeki etkileri, Mali Çözüm Dergisi, Sayı: 76, Haziran-Temmuz 2006, s.22.